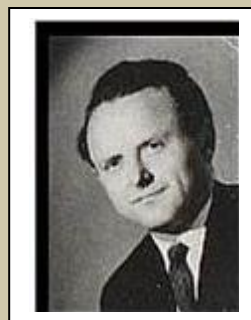

Premontrei diák voltam

Dr. Kovács Pál
(1929-2025)
visszaemlékezése

Édesapám úthenger-gépész volt. Több településen is éltünk, ahová a munkája szólította. Ezért születtem Budapesten, az elemi iskolát Kiskomáromban (a mai Zalakomár része), az akkor nyolc osztályos gimnáziumot már Keszthelyen a premontreieknél kezdtem. Kiskomáromból, hogy Kanizsára a piaristákhoz, vagy Keszthelyre a premontreiekhez járok gimnáziumba, szinte mindegy volt. Kisdiákként egyikről sem tudtam többet, mint a másiktól. Édesapámmal tett nyári keszthelyi kirándulás pecsételte meg a sorsom. Itt a városban akkor láttam először a „premontreieket”: fehér reverendában kék cingulussal. Ez nagyon megfogott engem, hogy papok és nem feketében vannak. Így döntöttünk Keszthely mellett. Édesapám komolyan foglalkozott velem. Nem szeretne volna, hogy falusi kisdiákként bármi hátrányt szenvednék majd gimnazista koromban. Így futball labdát vett nekem, ami akkor nagy szó volt, és focizni tanított. Ennek még jóval később is nagy hasznát vettem, mikor nagydiákként, vagy felnőtt fejjel fociztam. Korcsolyát is kaptam tőle, akkor még csak a bakancsra csavarozható járta, s kisebb vízfolyásokon tanított korcsolyázni.

A premontreiek jó döntésnek bizonyult, mert a pap-tanárok nemcsak az úri gyerekeket pártfogolták, hanem minden diákkal egyformán bántak. Engem még Szerecz Imre vett fel a gimnáziumba 1940-ben. Akkor még a termekben olajos padló volt, egy padban hárman ültünk, s a pad közepén volt a tintatartó, s abba mártogatott tollal írtunk. Szigorú rend volt a gimnáziumban: a felsősöknek tisztelegve kellett köszönnünk, ugyanígy a bejárat melletti Hősök emlékműve előtt is tisztelegtünk. Tanárainknak hangosan köszöntünk Laudetur Jesus Christus-sal, amit Ők In Eternum Amen-nel fogadtak. A tanítási nap latin Miatyánkkal kezdődött. A tanáraink többsége premontrei pap volt. Csak –ma úgy mondják: készségtárgyak- az ének, rajz és torna tanára nem volt pap. Ugyanakkor az ének tanárunk kántorizált is a templomban. A gimnázium második osztályától lehetett valaki cserkész. Nem volt kötelező, de nem is vettek be mindenkit. Akkoriban a 250 gimnazistából 70-80 gyerek volt cserkész. Megfelelő neveltetés és megfelelő tanulmányi eredmény volt szükséges. Jó érzés volt cserkésznek lenni. A gimnáziumban a 79. számú Festetics György Cserkészcsapat működött. Parancsnoka a sokak által tisztelt és szeretett dr. Klempa Károly volt. Annakidején még szombaton délelőtt is iskola volt, délután pedig cserkész foglalkozás. Rossz idő esetén a cserkész otthonban volt foglalkozás, jó idő esetén pedig kirándultunk. Többnyire a gyenesi hegyekbe (mai szemmel inkább csak dombok), ahova felsőbb éves diákok vagy tanárok vezetésével mentünk. Ezek a kirándulások a heti szellemi fáradtság után kellemes fizikai fáradtsággal jelentettek felüdülést, ugyanakkor sok ismeretre is szert tettünk, ami kiegészítette az állattan, növénytan, földrajz órán tanultakat, illetve új információkat adott egészségtanból, sportból.

A Festetics Cserkészcsapat nyáron egy-két hetes kiránduláson vett részt. Erre legtöbb alkalommal valamelyik Festetics birtokra mentünk, ahol a táborhely szervezésében, kiszolgálásában a helyi uradalom gazdatisztje is segítségükre volt. Ilyenkor pl. a helyi uradalomból tejet kaptunk, de többnyire önellátóak voltunk. Nagy élmény volt egy-egy ilyen táborozás, ugyanakkor a fiatalok nevelésében is nagy szerepet játszott.

Egy alkalommal Klempa Károly egy tárogatót vitt be a foglalkozásra. Ezen senki nem tudott igazán játszani. Édesapámnak otthon volt tárogatója és nekem egy-két dallamot megmutatott, hogy hogyan kell játszani. Így hát én kaptam kézbe ezt a szép hangszert, először csak pár dal lejátszására, később végleges ajándékként, melyet ma is féltett kincsként őrzök. Most már évek telnek el, míg újra előveszem, de osztálytalálkozókon még kéri régi társaim, hogy játszsza rajta. Persze Ők még emlékeznek arra is, hogy egy ilyen táborozáson az idősebb fiúk (bár akkor még tiszta fiú osztályok voltak) tették a szépet a gazdatiszt lányának, s engem kértek fel, hogy a szerenádozás közben kísérem Őket a tárogatóval. No, de én ilyen dalt nem tudtam

játszani. Mígnem Klempa parancsnok úr többszöri éneklése alapján hallás után megtanultam a Kék nefelejcs virágzik a tó partján című dalocskát. Később is csak egyszerűbb dalokat játszottam, legjobban a kuruc nótákat szerettem.

1944-ben betöltöttem a 15. életévemet, s ekkor részesültem levante –oktatásban majd, mint leventék három napi élelemmel és némi ruházattal felszerelve gyalog indultunk el Zalaszántó, Sümeg, Körmend irányába. Körmenden egy hetet tartózkodtunk. Itt meglátogatott Édesanyámat. Ekkor még nem tudtam, hogy ez volt az utolsó találkozásunk. 1945. május 1-én amerikai fogságba estem Németország területén. Ez időben esett angol fogságba Édesapám. Még szerencsénk is volt, mert így elkerültük Szibériát. 1946. februárjában amerikai katonai kísérettel jöttünk Bécsig, majd Komáromig, s innen hol gyalogosan, hol vonattal Keszthelyre. Itt tudtam meg, hogy Édesanyámat egy hónappal előtte temették el. Édesapám később szabadult. Édesapám szabadulásáig egyedül éltem a Sopron utcai bérelt lakásban ahol legtöbbször a szomszédok jóvoltából volt mit ennem.

Keszthelyen jelentkeztem a gimnáziumban, hogy szeretném folytatni a tanulmányaimat. Az én osztályom azonban már egy évvel előbbre haladt, így én egy év késéssel tudtam érettségi vizsgát tenni. Ekkor már dr. Szalai Albin volt az igazgató, s a rendek 1948-as bezárásáig, az iskola egyházi működtetésének megszüntetéséig Ő volt az igazgató. Hitoktatást is végzett és gyakran misézett, ahol én ministráltam neki. Az igazgató úrnak adtam ajándékba egy tő havasi gyopárt, amit még az Alpokból hoztam.

Kedves, de szigorú tanárunk volt még Kun Kázmér. Ő fizikát és matematikát tanított. A hetedikeseikkel egyenként beszélt, hogy mik szeretnének lenni. S ezt követően mindenkit külön-külön készített fel a továbbtanulásra. Többeket tanórán kívül, némelyeket még a lakásán is. Ezért sokan voltak hálásak. Én is egyetemi tanulmányaim során azokból a fizikai ismeretekből éltem, amit Kun tanár úrtól tanultam. Orvos szerettem volna lenni, az egyetemi felvételi írásbeli része sikerült ugyan, de a szóbeli nem. A vizsgabizottságban a DISZ-t képviselő tag kérdésére, hogy külföldi tanulási lehetőség esetén hol szeretnék tanulni, én azt válaszoltam, hogy a Szovjetunióban. Ennek a válasznak még örült is, de a miért kérdésére már rosszat feleltem, mert én azt mondtam, hogy több orosz fogságból hazatért ismerősöm mesélt az oroszországi nehéz életről és én szeretném megnézni valójában, hogy milyen is a szocializmus. No, ez után persze, hogy nem vettem föl az orvosi karra. Így kerültem gyógyszerésznek, amit megszerettem és a későbbiekben sem bántam meg, de itt is mindig azt kerestem, hol lehetek a betegek közelében, s hogy lehet rajtuk a legtöbbet segíteni.

Büszke vagyok rá, hogy premontrei diák lehettem, s későbbi életemet is nagyban meghatározta az a tudás, az a neveltetés, amit gimnáziumi tanáraimtól kaptam. 1924-ben már létrehoztak egy Premontrei Öregdiákok Szervezetét, de azt a rendek 1948. évi feloszlásával együtt feloszlatták. 1989-ben már a belpolitikai helyzet javulása lehetővé tette, hogy a premontrei Öregdiákok Egyesületét újraszervezzük, létrehozzuk. Az egyetem aulájában több mint 300 egykori premontrei diák alapította meg az új egyesületet. Első elnöknek prof. dr. Czibere Tibor Kossuth és Széchenyi díja professzor választottuk meg. Ezen az alakuló ülésen még jelen volt dr. Szalai Albin egykori igazgatónk is. Mikor elé léptem, s kérdeztem, hogy megismer e, akkor mondta, hogy igen, hiszen Te többször is ministráltál nekem és tőled kaptam a havasi gyopárt. Ez a kedves emlékezés szinte könnyet csalt a szemembe.

Azóta is minden év június első hétvégéjén találkozunk egykori premontrei öregdiákok. Sajnos egyre kevesebben vagyunk. 2008-tól 2016-ig én voltam a Premontrei Öregdiákok Egyesületének elnöke, ezt a feladatot örömmel és lelkesen láttam el, azonban a soha fel nem dolgozható családi tragédia miatt e tisztségemről lemondtam, de premontrei öregdiák maradok, míg élek.

* Dr. Kovács Pál nyugdíjas főgyógyszerész, Keszthely város díszpolgára. 1929-ben Budapesten született, a szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Karán szerez diplomát 1955-ben, majd gyógyszer-technológiából doktorál 1969-ben. Gyógyszertárvezetői munkája mellett a Gyógyszertári Központ vezető szakfelügyelője, a Hazafias Népfront Városi Bizottságának elnöke, több cikluson át tanácsstag, majd önkormányzati képviselő.

/forrás: Nyugat Balatoni Kalendárium/